

Kroonisen alaraajahaavan paikallishoito

Ihotautien ja allergologian el, LT

Meri Lauha

5.5.2017

Kroonisen haavan taustatekijät

- laskimoperäinen
- valtimoperäinen
- diabeettinen
- paineen aiheuttama
- vaskuliittiperäinen
- kasvaimet
- harvinaiset haavat, mm.
 - pyoderma gangrenosum
 - hypertensiivinen haava
 - sidekudossairaudet
 - hyytymistekijöiden häiriöt
 - kalsifylaksia
 - artefakta
- monisairaat potilaat ja sekamuotoiset haavat, jolloin haavan taustalla vaikuttamassa monta tekijää

Haavan paikallishoito

- puhdistaminen
- puuduttaminen
- ympäröivän ihon hoito
- mekaaninen puhdistaminen
 - myös entsymaattinen, autolyyttinen, kemiallinen, biologinen puhdistaminen
- optimaalinen paranemisympäristön luominen
 - lämpö, kosteus, pH
- suojaaminen kontaminaatioilta

Paikallishoitotuotteen valinta

- **musta – nekroosi (kuiva tai kostea)**
kuivana pitäminen (ASO) tai pehmittäminen ja kuolleen kudoksen poistaminen (vaskuliitissa alkuun varovaisesti)
 - entsyymivalmiste tai hydrogeeli (kostuttamaan, kuoppaan, näkyvien jänteiden ja luun päälle, hydrogeeli ehkä kivuttomampi kuin entsyymivalmiste)
- **keltainen – fibriinikate**
pehmittäminen, poistaminen mekaanisesti, tarvittaessa imevä tuote
 - entsyymivalmiste/ hydrogeeli, hydrokuitu/ nauhamaiset tuotteet (onkaloon)
- **punainen – granulaatio**
suojaaminen
 - polyuretaanivahto levy
- **vaaleanpunainen – epitelisaatio**
suojaaminen
 - vahto levy

Käytännön hoito ja esimerkkejä valmisteista

- yleensä riittää katteen mekaaninen puhdistus veitsellä ja päälle suojaamaan vaahtolevy, hoito erityksen mukaan 2-3 kertaa viikossa
- eri valmistajien vaahtolevyjä:
 - Mepilex, Biatain, Allevyn, Cutimed, Kendall...
- tarvittaessa vaahtolevyn alle tehokas, entsyymaattinen katteen pehmittäjä:
 - Irujol mono
- tarvittaessa vaahtolevyn alle autolyttinen katteen pehmittäjä, samoin pitämään kosteana näkyviä jäniteitä tai luuta, hydrogeeli:
 - Purilon, Intrasite
- tarvittaessa vaahtolevyn alle kuoppaan hydrogeeli tai onkaloon nauhamainen tuote:
 - Aquacell, Sorbact
- tarvittaessa vaahtolevyn alle kovaa eritystä imemään, hydrokuitu:
 - Aquacell
- vain harvoin tarve hopeatuotteille, lyhytaikaisesti infektoituneeseen haavaan:
 - esim. Aquacell Ag

Lähteet

- Käypä hoito –suositus:
Krooninen alaraajahaava 03/2014
- www.shhy.fi
(Suomen Haavanhoitoyhdistys ry)
- kuvat: Tays ihotautiklinikka